

**RADA GMINY
GÓRZYCA**

**Uchwała nr XIV/97/08
Rady Gminy Górzycy
z dnia 29 lutego 2008r**

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Górzycy”

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. - Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. - Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.) w związku z art. 14 ust. 6 oraz art. 15 ust. 7 i 7a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (t. j. - Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251)

**Rada Gminy Górzycy
uchwala, co następuje:**

§ 1 Przyjąć „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Górzycy w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Górzycy.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń.

WICEPRZEWODNICZĄCY RADY

Jerzy Chudziński
Jerzy Chudziński

Załącznik do Uchwały nr XIV/97/08
Rady Gminy Górzycy z dnia 29 lutego 2008r

**PROGRAM
USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
DLA GMINY GÓRZYCA**

Górzycy, luty 2008 r.

1. WSTĘP

1.1 Wprowadzenie

W dniu 14 maja 2002 roku Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej przyjęła "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski".

Program ten obejmuje okres 30-letni, tj. lata 2003 - 2032.

Realizacja zadań przewidzianych w tym "Programie" wymaga zaangażowania administracji publicznej i różnych instytucji działających na trzech poziomach:

- centralnym: Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki, Główny Koordynator "Programu ..." (w strukturze ministerstwa)
- wojewódzkim: wojewoda, samorząd województwa,
- lokalnym: samorząd powiatowy, samorząd gminny.

W przypadku gminnego planu gospodarki odpadami szczegółowy zakres, sposób i formę jego opracowania określa ustawa o odpadach oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003r w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U. Nr 66, poz. 620). W przypadku gminnego planu usuwania wyrobów zawierających azbest ustawa o odpadach i ustawa Prawo ochrony środowiska.

1.2. Ogólna charakterystyka gminy Górzycy

Gmina Górzycy leży w środkowo – zachodniej części województwa lubuskiego w powiecie ślubickim. Graniczy ona z gminami: Rzepin, Ślubice, Słońsk, Ośno Lubuskie i miastem Kostrzyn n/O, zachodnią część gminy stanowi granica kraju biegnąca po rzece Odrze. W skład gminy wchodzi 12 miejscowości w tym 7 o statucie sołectwa.

W roku 2007 gmina Górzycy była zamieszкана przez 4305 osób przy powierzchni gminy 145 km², co stanowiło 29,7 osoby na km². Dominującymi miejscowościami są: Górzycy stolica gminy zamieszkała przez 1539 osób, miejscowość Czarnów 654 osób i Żabice 586 osób.

Gmina o charakterze rolniczym zdominowanym do roku 1989 przez państwowe gospodarstwa rolne Obecnie większość gruntów rolnych jest dzierżawiona bądź stanowi własność średnio i dużo arealowych indywidualnych gospodarstw rolnych powstałych po przemianach na przełomie lat 1990-2000. Na terenie gminy brak jest typowych zakładów przemysłowych. Mieszkańcy poza pracą w rolnictwie i własnych drobnych działalnościach gospodarczych pracują w okolicznych miastach np. Kostrzyn nad Odrą, Ślubice, Sulęcín. Duże znaczenie dla gminy ma jej przygraniczne położenie. Umożliwia to zarówno do przyciągnięcia kapitału zagranicznego, a przede wszystkim otwiera nowy

2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

2.1. Uregulowania prawne użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska

Azbest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska obok PCB zaliczany jest do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

Azbest jako substancja stwarzająca szczególne zagrożenie dla środowiska powinien być wykorzystywany, przemieszczany i eliminowany przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności. Instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone bądź unieszkodliwione.

Ustawa nakłada na wykorzystującego wyroby zawierające azbest, obowiązek sukcesywnej ich eliminacji i obowiązek dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania oraz sposobu ich eliminowania oraz obowiązek przedkładania wojewodzie okresowych informacji o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania.

W przypadku osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami (m.i.n. mieszkańcy budynków, wraz z budynkami, obiektami użytkowymi, gospodarczymi i in.) ustawa nakłada obowiązek przedłożenia informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania (wyrobów zawierających azbest) w formie uproszczonej do Wójta Gminy Górzycy do 31 stycznia każdego roku.

Również ustawa nakłada na Wójta Gminy obowiązek przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu (wyrobów zawierających azbest) raz na rok, do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

2.2. Uregulowania prawne regulujące szczegółowo użytkowanie i usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Do głównych aktów prawnych regulujących szczegółowe wymagania i zasady użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest należą:

2.2.1. Ustawy

1. *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997 r. z późn. zm.). Ustawa zakazuje wprowadzania na obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.
2. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (Dz. U. Nr 89, poz. 414, z późn. zm.) zgodnie z art. 30 ust. 3 stanowi: Właściwy organ może nałożyć, w drodze

- 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych,
- 15 01 11* - opakowania z metali zawierających niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające wolny azbest,
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

2. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska* (Dz. U. 2002 Nr 175, poz. 1439) określa termin oraz formę składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

3. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny* (Dz. U. 2002 Nr 191, poz. 1595). W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady o następujących kodach:

- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Odpady te mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Nie można natomiast mieszać tych odpadów i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.

4. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy* (Dz. U. 2002 Nr 217, poz. 1833) określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest:

a). pyły zawierające azbest chryzotylowy oraz pyły zawierające azbest chryzotylowy i inne minerały włókniste oraz pyły zawierające inne minerały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu

- pył całkowity – 1,0 mg/m³
- włókna respirabilne – 0,2 mg/m³

b). pyły zawierające krokidolit

- pył całkowity – 0,5 mg/m³
- włókna respirabilne – 0,2 mg/m³

5. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. 2003 Nr 1, poz. 12) określa

11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. 2005 Nr 260, poz. 2176). Rozporządzenie określa jednostkowe stawki opłat za:

- a). gazy lub pyły wprowadzane do powietrza
 - azbest 298,78 zł/kg
- b). umieszczenie odpadów na składowisku:
 - 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy 43,44 zł/Mg
 - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu 43,44 zł/Mg
 - 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów azbestowo-cementowych 43,44 zł/Mg
 - 10 11 81* - odpady zawierające azbest 43,44 zł/Mg
 - 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi 43,44 zł/Mg
 - 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest 43,44 zł/Mg
 - 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 43,44 zł/Mg
 - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest 0,00 zł/Mg
 - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest 0,00 zł/Mg

12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2005 Nr 73, poz. 645). Rozporządzenie określa m.in. obowiązki wykonywania badań właściwych dla prowadzenia prac z czynnikami szkodliwymi (w tym azbest).

2.3. Obowiązki i pozwolenia w zakresie postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w odniesieniu do właścicieli, zarządcy lub użytkowników, wytwarzających odpady, posiadaczy odpadów, zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów.

2.3.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników – czyli bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest:

- dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu oraz sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”
- przedłożenie wyników inwentaryzacji (jako informacji) wojewodzie w przypadku przedsiębiorcy, Wójtowi osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami,

- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program j.w. przez właściwego wojewodę lub starostę,
- opracowanie i przedłożenie informacji o wytwarzanych odpadach zawierających azbest oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami w terminie 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstanie odpadów zawierających azbest (poniżej 0,1 Mg/rok),
- prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych oraz ewidencję miejsc przeznaczenia odpadów,
- przedłożenie informacji zbiorczej o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy,
- zawarcie umowy lub porozumienia na transport i unieszkodliwienie odpadów azbestowych,

- Obowiązki wytwórcy odpadów w wyniku prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wynikające z aktów prawnych dotyczących azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością:

- uzyskanie odpowiedniego zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzeganie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - ✓ Identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - ✓ Informację o metodach wykonywania planowanych prac,
 - ✓ Zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ✓ Ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
- posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniami na działalność azbestu,
- zgłoszenie prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy, który powinien zawierać:
 - ✓ Rodzaj lub nazwę wyrobów zawierających azbest,
 - ✓ Termin rozpoczęcia i planowanego zakończenia prac,
 - ✓ Adres obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej,

- transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie towarów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska,
- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów wydawane jest w trybie ustawy o odpadach, natomiast w przypadku unieszkodliwiania odpadów azbestowych aktualnie na terenie Polski dopuszczone jest ich składowanie na oddzielonych składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych kwaterach na terenie składowisk innych niż obojętne, unieszkodliwianie metodami fizykochemicznymi oraz składowanie odpadów zawierających azbest pod ziemią.

2.3.5. Zadania Gminy.

- Do zadań Gminy w zakresie kontroli i likwidacji odpadów zawierających azbest należy:
- uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,
 - współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyrobów z azbestem,
 - przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,
- Przygotowanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Gminnych programów ...”

W przypadku Rady Gminy, do zadań należy:

- przyjmowanie rocznych sprawozdań finansowych gminy z realizacji zadań „Gminnego programu ...”

3. CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I ODDZIAŁYWANIE AZBESTU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA

3.1. Występowanie i zastosowanie azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy materiałów włóknistych. Pod względem chemicznym są to uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Rozróżnia się następujące typy azbestu: chryzotyl (włóknista odmiana serpentynu, tj. uwodnionego krzemianu magnezu), amozyt (krzemian żelazowo-magnezowy, krokidolit (krzemian sodowo-żelazowy), antofilit (krzemian magnezowy zawierający żelazo).

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest dość powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była jego eksploatacja na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Właściwości azbestu takie jak: duża odporność na wysokie i niskie temperatury, niewielkie przewodnictwo cieplne i odporność na działanie czynników chemicznych

3.2. Oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka

Chorobotwórcze działanie azbestu występuje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu (oznacza to, że dopóki włókna nie są uwolnione do powietrza nie stanowią zagrożenia dla zdrowia). Azbest może być także obecny w wodzie, napojach i pokarmach, skąd przenika do organizmu człowieka. Jednak nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest dostający się do organizmu drogą pokarmową jest szkodliwy dla zdrowia.

Naturalne źródła emisji włókien azbestowych w praktyce mają mniejsze znaczenie niż źródła związane z działalnością człowieka. Obecnie po zaprzestaniu produkcji wyrobów zawierających azbest tymi źródłami są:

- niewłaściwie składowane odpady azbestowe, w tym tzw. dzikie wysypiska, szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach
 - użytkowanie wyrobów azbestowych, co w konsekwencji prowadzi do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
 - niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest
 - urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest.
- Są to źródła występujące wewnątrz pomieszczeń.

Stosowanie wyrobów azbestowych, a w konsekwencji możliwość uwalniania włókien azbestu do środowiska, spowodowało wzrost zainteresowania zdrowotnymi skutkami środowiskowej ekspozycji na azbest.

Wielkość zagrożenia zdrowia zależy od rodzaju azbestu, wielkości włókien i ich stężenia w powietrzu oraz czasu narażenia. Największe zagrożenie stanowią włókna respirabilne, tzn. występujące w trwałej postaci w powietrzu i mogące przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Mają one średnicę mniejszą od $3\ \mu\text{m}$ i są dłuższe niż $5\ \mu\text{m}$, przy czym najbardziej szkodliwe są włókna o długości ok. $20\ \mu\text{m}$.

Narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną chorób układu oddechowego tj.: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc oraz międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej (nowotworów o wysokiej złośliwości).

Doniesienia kliniczne i epidemiologiczne sugerują, że z azbestem może być również związane występowanie innych nowotworów: krtani, żołądka i jelit, trzustki, jajników oraz chłoniaków. Jednak zwiększenie ryzyka w tych grupach nowotworów należy postrzegać jedynie jako prawdopodobne.

Między pierwszym narażeniem a pojawieniem się patologii (zwłaszcza nowotworów) występują długie okresy. Czyli aktualnie wykrywane skutki odnoszą się do warunków pracy, jakie istniały 20-40 lat temu.

W ekspozycji paraw zawodowej i środowiskowej na pył azbestu praktycznie głównym skutkiem jest międzybłoniak opłucnej, a także w zależności od poziomu ekspozycji obserwowany jest również wzrost ryzyka zachorowania na raka płuc.

3.3.1. Użytkowanie wyrobów zawierających azbest

Bezpieczne użytkowanie płyt azbestowo-cementowych uwarunkowane jest, oprócz czynnika czasu użytkowania, także właściwym ich zabezpieczeniem. Znane są dwie metody zabezpieczania wyrobów z azbestem:

- obudowanie
- pokrycie powłoką (kapsulacja)

Pierwsza metoda polega na odizolowaniu wyrobów zawierających azbest od otoczenia poprzez obudowanie ich pyłoszczelną przegrodą wykonaną np. ze sklejki lub płyt gipsowych. Natomiast kapsulacja to pokrycie powierzchni tych wyrobów specjalnymi substancjami impregnującymi uniemożliwiającymi kruszenie się azbestu lub błonotwórczymi, które tworzą na powierzchni materiału warstwę uniemożliwiającą odlamywanie się zewnętrznych cząstek wyrobu.

Należy nadmienić, że czynnikiem negatywnie wpływającym na obecny stan wyrobów azbestowych (pokryć dachowych i elewacji) był ich nieprawidłowy montaż (dotyczy to głównie terenów wiejskich), powodujący pękanie płyt oraz ich odkształcanie. Dodatkowym czynnikiem jest nieprzestrzeganie terminów konserwacji, a nawet całkowity brak konserwacji.

Czas użytkowania płyt azbestowo-cementowych (prawidłowo założonych i zamontowanych, pomalowanych farbą akrylową i konserwowanych co 5-7 lat) określony został na 30 lat. W Polsce wiele wyrobów jest użytkowanych średnio od 10 do 50 lat.

3.3.2. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Największe zagrożenie emisji szkodliwych dla zdrowia człowieka włókien azbestowych stwarza proces usuwania wyrobów zawierających azbest. Prace związane z usuwaniem azbestu muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować lub zminimalizować uwalnianie się azbestu do środowiska, tak aby nie zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń włókien azbestowych w powietrzu. Wymagania w zakresie usuwania tych wyrobów określone zostały szczegółowo w odpowiednich rozporządzeniach. Prace przy usuwaniu azbestu mogą prowadzić jedynie wykonawcy posiadający odpowiednie wyposażenie techniczne i zatrudniający przeszkolonych pracowników. Podczas prac mających na celu naprawę lub usunięcie wyrobów zawierających azbest wykonawca zobowiązany jest do umieszczenia tablic ostrzegawczych o rodzaju prowadzonych prac, odgródzenia terenu prac oraz zastosowania odpowiednich środków technicznych w celu zmniejszenia emisji włókien azbestu. Istotne jest także takie prowadzenie prac, aby wyroby azbestowe usuwane były w całości, unikając ich złamania. Przy wykonywaniu takich prac konieczne jest także stosowanie sprzętu zabezpieczającego układ oddechowy i odpowiedniej odzieży ochronnej.

punktowej określa się stopień pilności dokonania wymiany lub naprawy. Rozporządzenie określa trzy stopnie pilności: I - wymagana bezzwłoczna wymiana lub naprawa, II - ponowna ocena po roku oraz III - ponowna ocena w terminie do pięciu lat. Ocena jest przekazywana właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od jej sporządzenia. Pierwsza kontrola, o której mowa powyżej, powinna być wykonana w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ww rozporządzenia, tj. do 17 października 2004 r. Wykonane oceny są niekompletne i na ich bazie nie można oszacować ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach na terenie województwa.

Na dzień 31 października 2006 roku do Gmina Górzycy przy udziale sołtysów dokonała spisu z natury ilości powierzchniowej płyt azbestowo – cementowych. W skali Województwa Lubuskiego tylko nieliczne gminy złożyły informacje odnośnie ilości wyrobów zawierających azbest oraz miejsc ich lokalizacji (dane dotyczą 2005 roku). Na ogólną liczbę 83 gmin wchodzących w skład województwa lubuskiego stosowne informacje zostały złożone jedynie przez 20 gmin. Dane odnośnie ilości wyrobów azbestowych i ich lokalizacji wraz ze wskazaniem stopnia pilności przekazane zostały także przez Nadleśnictwa (w sumie 12 nadleśnictw), niektóre zakłady z terenu województwa (21 zakładów) oraz 3 spółdzielnie mieszkaniowe.

4.2. Ilość wyrobów zawierających azbest

Jak już wcześniej powiedziano, inwentaryzacja ilości i stanu wyrobów zawierających azbest za 2005 rok jest niekompletna, ze względu na fakt, że nie została przygotowana na podstawie informacji od właścicieli, zarządców czy użytkowników materiały zawierające azbest. Została ona sporządzona przez pracowników Urzędu Gminy w Górzycy i wsparciu Sołtysów, którzy nie zawsze mieli dostęp do wszystkich obiektów i instalacji zawierających azbest. Pomimo iż widoczny jest postęp w inwentaryzowaniu i przepływie informacji, to jednak w dalszym ciągu duża część obiektów zawierających azbest pozostaje nie zinwentaryzowana jest to podyktowane niesłusznym strachem do ujawnienia dokładnych danych przez właścicieli, zarządców czy użytkowników. Z tego względu dla potrzeb gminnego „Programu...” dokonano szacunku ilości wyrobów zawierających azbest wg następujących grup, tj. budynki mieszkalne i inwentarskie, zakłady przemysłowe oraz rury azbestowo-cementowe.

4.2.1. Budynki mieszkalne i inwentarskie

Szacunki ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się w budynkach mieszkalnych i inwentarskich przedstawiono w układzie miejscowości. Należy podkreślić, że ta ilość wyrobów zawierających azbest jest największa i stanowi podstawę do identyfikacji skali problemu obecności wyrobów azbestowych na terenie gminy Górzycy.

Brak jest dokładnych danych co do zastosowania rur azbestowo – cementowych w szczególności w wodociągach ze względu na brak dokumentacji technicznej tych obiektów.

Z informacji uzyskanych od byłych zarządców wodociągów zakłada się że na terenie gminy Górzycza jest około 1500 mb rur azbestowo-cementowych.

5. SKŁADOWISKA ODPADÓW AZBESTOWYCH

Jedyną stosowaną w Polsce metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie. W województwie lubuskim odpady azbestowe mogą być deponowane w wydzielonych kwaterach składowiska odpadów w Gorzowie Wielkopolskim – Chróścik, zarządzanym przez Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Małszyńska 180, 66-400 Gorzów Wlkp. – Chróścik.

Obecnie składowisko w Chróściku zaspokaja potrzeby pobliskich powiatów w zakresie przyjmowania odpadów azbestowych.

Ze względu na znaczny stopień wykorzystania kwatery na odpady niebezpieczne, gdzie składowane są odpady azbestowe, Zakład Utylizacji Odpadów uzyskał w dniu 22.05.2006r. pozwolenie na budowę kwatery do składowania odpadów azbestowych (Nr pozwolenia na budowę 206/06). Planuje się budowę tej kwatery w 2007 roku. Kwatera będzie miała powierzchnię 5 000 m², pojemność składowania 30 000 m³.

Tabela nr 2 Chara kterystryka składowiska w Gorzowie Wlkp. - Chróścik (stan na 30.11.2006 r.), wg ankiety na potrzeby Programu Wojewódzkiego,

Numer decyzji lokalizacyjnej	RPiIM.VIII-7331/35/96
Data wydania decyzji lokalizacyjnej	23.01.1996
Numer pozwolenia na budowę	RPiIM.VIII-7351/438/T-391/96
Data wydania pozwolenia na budowę	23.09.1996
Numer decyzji zezwalającej na użytkowanie	ANB.VIII-7358/66/98 GAB/B-7352/26/99/KŁ
Data wydania decyzji zezwalającej na użytkowanie	15.07.1998, 30.08.1999
Data rozpoczęcia eksploatacji	01.1999
Powierzchnia docelowa składowiska w ha	0,4
Pojemność docelowa składowiska w m ³	800
Rodzaj składowiska: komunalne/przemysłowe	K/P
Czy jest wydzielona kwatera do składowania odpadów niebezpiecznych – wymiary	TAK
Rodzaje odpadów niebezpiecznych składowanych w wydzielonej kwaterze	Zgodnie z decyzjami dostępnymi na stronie www.zuo-gorzow.pl
Przegląd ekologiczny- rok ostatniego przeglądu	-
Instrukcja eksploatacji wysypiska (tak, nie)	TAK
Dotychczasowe nagromadzenie w Mg (na dzień: 30.11.2006)	1 200

6. PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW AZBESTOWYCH

6.1. Założenia Programu

Proces usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zapisami krajowego programu, powinien być zakończony w 2032 roku. Wynika to z bardzo dużej ilości tych wyrobów oraz wysokości potrzebnych środków finansowych. Zatem tak długotrwałe zadanie (licząc od 2006 roku ok. 26 lat), a także brak kompletnej i rzetelnej inwentaryzacji ilości wyrobów zawierających azbest występujących w gminy Górzycza wymaga stworzenia ramowej strategii w tym zakresie.

Ze względu na fakt, że azbest spożyty w wodzie nie jest szkodliwy dla zdrowia człowieka, przyjęto że niniejszy program nie będzie dotyczył rur azbestowo-cementowych występujących w instalacjach ziemnych. Zastępowanie tych rur wyrobami bezazbestowymi następować będzie sukcesywnie w ramach np. modernizacji sieci wodociągowej.

Dla potrzeb niniejszego programu, w ślad za programem krajowym i wojewódzkim, przyjęto podzielenie okresu do 2032 roku na 3 podokresy, tj.

- okres I: lata 2007-2012
- okres II: lata 2013- 2022
- okres III: lata 2023-2032

Okres I obejmuje 6 lat, a następne po 10 lat. Jednak taki podział zapewnia zgodność z programem krajowym, wojewódzkim i ułatwi ocenę realizacji programu gminnego w odniesieniu do programu wojewódzkiego i krajowego.

6.1.1. Oszacowanie ilości wyrobów zawierających azbest wymagających usunięcia oraz pojemności potrzebna do ich składowania

Do oszacowania ilości wyrobów zawierających azbest przyjmujemy wyroby zawierające azbest znajdujące się w budownictwie w szczególności płytach cementowo – azbestowych.

Zgodnie z Tabelą 1 szacunkowa ilość wyrobów zawierających azbest zabudowana w postaci płyt dachowych w budynkach mieszkalnych i inwentarskich wynosi ok. 704,95 Mg.

Tabela nr 4 Założenia do osiągnięcia w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych

Lp.	Okres	Cele
Nadrzędny cel Programu: Usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy Górzycza i ich bezpieczne unieszkodliwienie		
1.	Lata 2007-2012	Analiza dotychczasowej inwentaryzacji i jej ciągła aktualizacji pod względem produktów zawierających azbest Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz informowanie o negatywnym oddziaływaniu zarówno na nich samych jak i środowisko Usunięcie ok. 23 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych
2.	Lata 2013-2022	Usunięcie ok. 61% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych
3.	Lata 2023-2032	Bezpieczne usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu województwa i unieszkodliwienie odpadów azbestowych

6.3. Koszty wdrożenia programu

Koszty wdrożenia programu w celu ujednolicenia danych w skali województwa przyjęto wytyczne zastosowane przy tworzeniu programu wojewódzkiego. Poniżej zostaną podane koszty usunięcia, unieszkodliwienia i pokrycia obiektów z których zdjęto wyroby azbestowe w odniesieniu do trzech podokresów i ilości przewidzianych do likwidacji w odniesieniu do takiego podziału.

Tabela nr 5. Koszty usunięcia płyt a-c i ich wymiany na bezazbestowe w latach 2007-2032

L.p.	Wyszczególnienie	Jedn.	Lata		
			2007-2012	2013-2022	2023-2032
1.	Ilość wyrobów zawierających azbest (kody: 17 06 01, 17 06 05) przewidziana do usunięcia	Mg	162,60	271,17	271,18
Usunięcie płyt a-c wraz z unieszkodliwieniem					
2.	Powierzchnia płyt a-c przewidzianych do usunięcia	m ²	1788,6	2982,87	2982,98
3.	Koszty usunięcia płyt a-c wraz z unieszkodliwieniem	zł.	56 877,48 ¹	109 471,33 ²	123 495,37 ³
Nowe pokrycia					
4.	Koszty nowego pokrycia	zł.	75 836,64 ⁴	145 862,34 ⁵	164 660,50 ⁶
Sumarycznie			zł.	132 714,12	255 333,67
W okresie 2007-2032			zł.	676 203,66	

Usuwanie płyt a-c:

Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich poprzez realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW).

W Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym będzie można wnioskować w ramach priorytetu III i V

- III Priorytet: Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego

Typ kwalifikujących się projektów:

- Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania ryzyku

V Priorytet: Rozwój Lokalny i współpraca terytorialna

Typ kwalifikujących się projektów:

- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich możliwe będzie wsparcie zgodne z działaniami Osi Priorytetowej 1 w zakresie modernizacji gospodarstw rolnych.

Każda gmina może przygotować wstępnie i złożyć wniosek o dofinansowanie planowanych prac do właściwego terytorialnie Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W planach wydatków Powiatowych Funduszy zostaną przeznaczone środki na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem odpadów azbestowych. W przypadku gmin, w których proces usuwania azbestu stanowić będzie istotny problem Wójt może wystąpić także do WFOŚiGW o dofinansowanie.

Przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczące wymiany płyt a-c na bezazbestowe będą pokrywane w znacznej części przez osoby prywatne (ok. 55%) i właścicieli /zarządców tych obiektów (ok. 40%), z małym udziałem innych źródeł.

Koszty realizacji przedsięwzięć pozainwestycyjnych będą pokrywane zgodnie z tym kto jest odpowiedzialny za ich realizację, a w części dotyczącej kampanii uświadamiających również z budżetu państwa czy funduszy ekologicznych.

6.6. ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA „PROGRAMEM...”

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Górzycy będzie zarządzany przez Wójta Gminy Górzycy przy współpracy z właścicielami, użytkownikami, zarządcami obiektów i instalacji zawierających azbest. Wójt Gminy również będzie sprawował monitoring nad realizacją „programu ...” przedkładając corocznie Radzie Gminy informację z realizacji założeń programu.

Do zadań Wójta Gminy należy:

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami oraz wprowadzenie regulaminu od dnia 01 stycznia 2009r w sprawie wydatkowania środków z gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej z przeznaczeniem na jednorazowe dotacje związane z utylizacją odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Górzycy w zakresie określonym w załączniku nr 4.

wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

11	P.P.H.U. ABBA EKOMED ul. Moniuszki 11/13 87-100 Toruń	demontaż wyrobów azbestowych
12	Usługi Remontowo – Budowlane Roman Dębicki ul. Słoneczna 4 Jenin 66 – 450 Bogdaniec	demontaż wyrobów azbestowych
13	Algader Hofman Sp. z o.o. ul. Wólczańska 133, budynek 11B 01-919 Warszawa	demontaż wyrobów azbestowych
14	Spe-Bau Sp. z o.o. ul. Mielecka 21/1 53 – 401 Wrocław	demontaż wyrobów azbestowych
15	AM Trans Progres Sp. z o.o. ul. Sarmacka 7 61 – 616 Poznań	demontaż wyrobów azbestowych
16	„CARO” Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu ul. Zamoyskiego 51 22 – 400 Zamość	demontaż wyrobów azbestowych
17	Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT ul. Żurawia 24/7 00 – 515 Warszawa	demontaż wyrobów azbestowych
18	Przedsiębiorstwo REMUD – ZREMB ul. Fabryczna 12 66 – 400 Gorzów Wlkp.	demontaż wyrobów azbestowych
19	EKOCHEM EKOSERVICE Sp. z o.o. ul. Kościuszki 99 90 – 441 Łódź	demontaż wyrobów azbestowych
20	Przedsiębiorstwo Budowlano Usługowe „LECHBUD” Sp. z o.o. ul. A. Struga 82B 70 – 777 Szczecin	demontaż wyrobów azbestowych
21	„ALBEKO” Sieger Sp.J. 87-510 Kotowy Gmina Skrwilno	demontaż wyrobów azbestowych
22	„MULTI TECH” 72 – 005 Przecław 66/5	demontaż wyrobów azbestowych
23	Firma Produkcyjno – Usługowo – Handlowa „RICARDO” Ryszard Droszcz ul. Górnicza 35 59 – 900 Zgorzelec	demontaż wyrobów azbestowych
24	Firma Remontowo – Budowlana „UTIL”	demontaż wyrobów

Urząd Gminy Górzycy
Stanowisko Gospodarki Wodnej
i Ochrony Środowiska
ul. 1 Maja 1
69-113 Górzycy

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH
WYKORZYSTYWANIA**

(opracowana na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.2/ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz.U.03.192.1876 /).

1. Miejsce, adres
.....
.....
2. Właściciel/zarządca/użytkownik*):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
.....
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
.....
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
.....
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Termin rozpoczęcia eksploatacji wyrobu :
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

Urząd Gminy Górzycza
Stanowisko Gospodarki Wodnej
i Ochrony Środowiska
ul. 1 Maja 1
69-113 Górzycza

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBESTI),
KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

(opracowana na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska /Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.2/ oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest / Dz.U.03.192.1876 /).

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca*):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres,
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu2)
5. Ilość (m2, tony)3)
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:

Zasady dofinansowania zadań związanych z utylizacją azbestu ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na terenie Gminy Górzycy.

- § 1. 1. Zasady wspierania przedsięwzięć zmierzających do poprawy środowiska przez kontrolowaną utylizację odpadów budowlanych zawierających azbest, pochodzących z rozbiórki obiektów budowlanych głównie z pokryć dachowych.
2. Dofinansowanie dotyczy częściowego zwrotu wydatków poniesionych na utylizację odpadów budowlanych zawierających azbest, pochodzących z rozbiórki obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie Gminy Górzycy.

§ 2 Warunkiem otrzymania dofinansowania jest:

1. rzeczywista likwidacja odpadów zawierających azbest, poprzez ich unieszkodliwienie polegające na ich składowaniu na składowisku posiadającym zezwolenie na przyjmowanie odpadów niebezpiecznych,
2. wpisanie obiektu budowlanego do ewidencji azbestu prowadzonej przez Gminę Górzycy.

§ 3.1. Ilość środków przeznaczonych na dofinansowanie przedsięwzięcia z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej będzie określona w uchwale budżetowej na dany rok budżetowy.

2. Wnioski będą realizowane do momentu wyczerpania się środków przeznaczonych na ten cel w uchwale budżetowej. W przypadku większej ilości wniosków realizacja ich nastąpi w roku następnym.
3. Datą decydującą o uprawnieniu do otrzymania w danym roku budżetowym wyżej wymienionego dofinansowania jest data przedłożenia w Urzędzie Gminy:
 1. faktury potwierdzającej fakt poniesienia kosztów za przyjęcie azbestu na składowisku odpadów, nie później niż do 15 grudnia danego roku,
 2. karty przekazania odpadów zawierających azbest.

§ 4. 1. Wnioskodawca może uzyskać dofinansowanie w wysokościzł brutto za unieszkodliwienie każdego 1Mg odpadów zawierających azbest, lecz nie więcej niżzł brutto (słownie: tysiące złotych)

§ 13 Wnioskodawca zobowiązany jest do uregulowania w Urzędzie Skarbowym ewentualnych spraw podatkowych związanych z otrzymanym dofinansowaniem.

§ 14 Wypłata przyznanej dotacji dokonywana będzie w kasie Urzędu Gminy Górzycy, bądź zostanie przekazana na wskazane przez wnioskodawcę jego konto bankowe.

§ 15 Dofinansowanie dotyczy utylizacji azbestu dokonanych po dniu wejścia niniejszego regulaminu.